



НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 6 • год. С • 19 март 2021 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org



**ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ
В СТРАНДЖА И
МАЛКО ТЪРНОВО**

Изследване на
Георги Бъклев

На стр. 4

26 МАРТ – ДЕНЯТ НА ТРАКИЯ

Одринската епопея ще живее вечно в народната памет

Военноисторическата наука категорично е установила, че Източна Тракия е един от трите театъра на военни действия, на които най-често се е решавала съдбата на Европа. И наистина, дори само бегъл поглед върху историческия атлас ще ни убеди, че освен познатите битки от древността, там са изписани и най-славните страници на българската военна история – от хан Крум, цар Симеон Велики, Калоян и Иван Асен II до първите отчаяни опити да бъде спряна османската инвазия на Балканите. На два пъти през XIX век – през 1828 г. и през 1878 г. – руските войски превземат Одрин. Над всички тези битки обаче недостижимо се извисяват българските победи в Балканската война – и по числеността на противостоящите сили, и по поразяващата мощ на оръжията, и по мащаба на военните действия, и по историческите последици на войната. Сред тях **ОДРИНСКАТА ЕПОПЕЯ** е върхът на върховете.

За шест месеца от октомври 1912 г. до март 1913 г. светът става свидетел на най-грандиозната дотогава концентрация и динамика на военна сила и бойна мощ. На 5 октомври 1912 г., на едно пространство, разположено симетрично около 50-километровата ос, колкото приблизително е разстоянието между Одрин и Лозенград, т.е. в сърцето на Източна Тракия, се излизват една срещу друга две могъщи човешки вълни, заредени със стомана, барут и ярост. В срещните боеве на 9 и 10 октомври при Гечкенли, Селиолу, Ескиполос, Петра и Ериклер смелото българско сърце надделява, волята на противника е пречупена и Източната турска армия се отдръпва като попарена, изоставяйки Лозенградската крепост без бой. В петдневните кръвопролитни боеве при Люлебургас и Бунархисар на 15–19 октомври българският боен дух повторно и още по-категорично триумфира. Атаката при Чаталджа на 4 ноември 1912 г. не постига очаквания резултат, а само отлага финала на грандиозната военна драма.

Всъщност генерал-лейтенант Никола Иванов, командир на Втора българска армия, която действа срещу Одрин, още от самото начало на войната настоява пред Главната квартира да получи заповед за атака. Той е твърдо убеден,



че Одринската крепост, чийто гарнизон наброява около 60 000 души, може да бъде превзета с открита сила. Едва през декември 1912 г. Щабът на действащата армия взема съдбоносното решение. Според оперативния план обсадата е разделена на четири сектора. Най-важната роля е отредена на Източния сектор под командата на генерал-майор Георги Вазов. Пристигат и нови попълнения, сред които и две сръбски дивизии. Числеността на обсадните войски достига над 120 000 българи и около 40 000 сърби.

Атаката на Одринската крепост започва на 11 март 1913 г. със съкрушителна артилерийска подготовка. Съпротивата на противника е окончателно сломена с изненадваща нощна атака. В ранните часове на 13 март първи падат фортите.

Айджиолу и Айваз баба на Източния сектор, превзети от 10-и пех. Родопски и 23-и пех. Шипченски полк. След тях бързо са овладени останалите укрепени пунктове и така датата 13 март 1913 г. (26 март по нов стил) се превръща в най-славната страница от българската военна история.

ОДРИНСКАТА ЕПОПЕЯ не е само славна военна победа. Тя е триумф преди всичко на българския национален дух, изпълтен в бойците и командирите по бойните полета на Тракия. Затова когато в края на март 1913 г., при посещението на една високопоставена делегация от София в освободения

Одрин, запитали генерал Георги Вазов, началникът на Източния сектор, който оперативно подготвя победния шурм, кому в крайна сметка се пада заслугата за Одринската епопея – на гения на висшите началници или на смелостта и жертвоготовността на войниците, той простичко отговорил: „У нас беше само командването. Всичко останало е тяхно“.

Радостта от победата е кратка. През юли 1913 г., нарушавайки Лондонския договор, османските войски и башибозук навлизат в Източна Тракия и избиват, ограбват и прогонват насилствено българското население оттам. През ранната есен на 1913 г. съдбата им споделят и българи в Западна Тракия.

Тези славни и трагични събития залягат дълбоко в националната памет. В преживените битки, победи и страдания се ражда и девизът на тракийци: „Не забравяйте, но не отмъщавайте!“ Намерили подслон в България, стотиците хиляди бежанци и техните потомци съхраняват и днес спомена за геноцида, мъката по своя бащин край и родов корен, но и благодарността към онези, които дават живота си в името на свободата.

В памет на героичния ден на победата при Одрин и избавлението, макар и кратко, създаденото през 1914 г. в София бежанско дружество „Одринска Тракия“ приема за свой празник „13/26 март – Денят на превземането на Одринската крепост от българската войска“. Той става и празник на Тракийската организация в България.

Денят на тази знаменателна победа влиза в българския културно-исторически календар като **ДЕН НА ТРАКИЯ**. На този ден се чества подвигът на българските воители, паднали край Одрин и из тракийските полета и се почита паметта на хилядите българи – тракийски бежанци, намерили спасение в майката-родина.

От 20-те години на XX век тракийските дружества, армията, църквата и българската културна общественост честват Деня на победата край Одрин. От 2006 г. този ден е признат официално и от българското правителство.

Продължава на 2-а стр.

ИЗБОРИ ЗА НАРОДНО СЪБРАНИЕ – 4 АПРИЛ 2021

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България се обръща към членовете на тракийската организация и всички тракийци на парламентарните избори на 4 април да подкрепят кандидатите на ПК „Тракия“ в коалицията „БСП за България“ като гласуват с предпочитание за тях.

26 март е Денят на Тракия. На тоя ден през 1013 г. (13 март по ст.ст.) българската армия постигна велика военна победа, победа славна и героична, но и победа на духа, победа на свободата. Падна непревземаната Одринска крепост – опората на Европейска Турция. Обса-

върх на българския възрожденски дух, който идва да осъществи завета на Царя Освободител – Санстефанския идеал. Тогава Иван Вазов ще възкликне в „Тържествен час“: „... От Охрид до Чаталджа, / от Дунав до Егея / в една душа и мисъл / цял народ е слян. / Една го мъка тро-

Одрин – връх, от който никога няма да слезем

дата и превземането ѝ са триумф на българското военнo изкуство. Достойните български войници и офицери пишеха с кръвта си историята и тази битка се превърна в епопея, реши-ла съдбата на Балканската война. „Брилянтни войници, водени от брилянтни командири“ – ще изтъкне кореспондентът на „Дейли мейл“ Дж. Максвел.

Цели 34 години българите се готвят за разправата с вековния враг – Османската империя. След потушаването на Илинденско-Преображенското въстание през 1903 г. въстаниците пишат писмо до българското правителство „от името на роба българин, България да му се притече на помощ по най-ефективен начин“. И когато тръгват да освобождават „роба българин“ от Тракия и Македония и да осъществят своя национален идеал за обединение на българските земи, те са готови и да умрат. „Не съм виждал армия, на която при мобилизация войниците отиват като на сватба.“ – ще напише Джеймс Баучер в „Таймс“, виждайки взрива на национално въодушевление. Това е последния



• Тодор Корув

ви, / един го пълни блян...“ Акад. Георги Марков заключават: „След Балканската война българите не са вече роби“. Напомням тези думи, за да налеем маслото в безумния спор какво да учат децата ни „робство“, „иго“, „владичество“, „господство“, „присъствие“ или „съжителство“.

26 март 1913 г. е звезден миг за цяла България, а и за поробените тракийски българи. Той им дава глътка свобода и те ликуват от присъединяването към Отецеството. Явно радостта е кратка, защото ги поразява престъпната глупост от юни 1913 г. И Източна Тракия бе реокупирана от Турция и 250 хиляди тракийци бяха вероломно прогонени, ограбени бяха имотите им и потърсиха подслон в свободна България.

Продължава на 2-а стр.

КАРТОГРАФСКА ИНИЦИАТИВА ЗА СТРАНДЖА

МИЛА ПЕЙКОВА- КУЛТУРОЛОГ

Две годишнини стават повод за създаване и издаване на сертифицирана европейска туристическа карта на Странджа – Петрова нива: 125 години от създаването на тракийската организация в България, с чието начало е свързано Малко Търново и 10 години от основаването на Българската картографска асоциация (БКА) – национален представител в Международната картографска асоциация (ICA). Международните успехи на БКА не отклоняват българските картографи от националните им задачи. В това ни уверява последната им инициатива – актуализация на съвременната туристическа карта на позабравената Странджа и изработка на детайлна карта на историческата местност Петрова нива – символ на борбите на тракийското население и на единството му с възжеланията на братята му от Мизия и Македония.

Новата карта на Странджа обхваща българската част от планината в М1:110 000 и детайлна карта в М 1:40 000 – 100 км² от територията ѝ с историческата местност Петрова нива. В нея са представени: атрактивна част от Природния

парк „Странджа“ със защитените му територии, архитектурният резерват Бръшлян, обичаите от туристите селища и местности като Стоилово, Ковач, Качул, историческият център на някогашната Хасекия – с. Звездец и все по-търсеното Младежко. Разработени са туристически маршрути, които ще стимулират бургаското население активно да преоткрива планината

на своите деди. Задачата, която си поставят българските картографи, е да покажат удивителното историческо и културно наследство на района и да улеснят пътищата до него за европейските (и не само) туристи. Създаването на нова карта е продължение на проекта на община Малко Търново, Историческия музей „Проф. Александър Фол“ и Международния търговски и културен център – Геопан – „Картографският образ на Странджанския край през вековете“ вече осъществен като експозиция на историческата местност „Петрова нива“.

Идеята да се създаде и издаде съвременен геопро-странствен инструмент за популяризиране на Странджа планина и нейното Черноморско крайбрежие като европейска дестинация въодушеви общинската администрация и местната култур-

на общественост в Малко Търново. Първите, които се притекоха в помощ на българските картографи от КартГео – Троян и Геопан – Бургас, бяха тракийци обединени в дейното малкотърновско дружество

„Дико Джелебов“. Те поеа за задачата да издирят и предоставят сведения и забележителни места, свързани със 125 годишнината от създаването на тракийското организирано движение в България и да подпомогнат финансово и организационно теренната работа в района. Съвременната българска картография и тракийци обединиха своите сили за достойно пред-

ставяне на значителна част от граничната територия на Обединена Европа – планините Странджа, Голям и Малък Дървент, Сакар и Източни Родопи – територия, в която забележителното сплитане на минало и съвремие ни прави по-богати.



ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО
„ДИКО ДЖЕЛЕБОВ“ - ГР. МАЛКО ТЪРНОВО

Тракийското дружество „Дико Джелебов“ е член на Съюза на тракийските дружества в България (СТДБ). То е наследник на организираното от 1899 г. тракийско движение в Странджа. В града е създаден първият Таси революционен комитет към Вътрешната Македонско-Одринска революционна организация (ВМОРО). Патрон на дружеството е роденият в Малко Търново Дико Джелебов – един от изведените войводи от Илинденско-Преображенското въстание, почитан и до днес в Тракия и Странджанския край.

Контакти:
8162 Малко Търново, ул. „Илия Бояджиев“ №1
тел: 0897975757

ИВАН ГРАНИТСКИ Е КАНДИДАТ ЗА ДЕПУТАТ

Известният поет, публицист, литературен и художествен критик, издател и общественик Иван Гранитски е втори в листата на коалиция „БСП за България“ за Парламентарните избори на 4 април т.г. в 25 многомандатен изборителен район в столицата от гражданската квота. Гранитски е доктор по философия, член-кореспондент на БАН, той е потомък на тракийски бежанци, като гражданин, писател и издател полага много усилия за защита на тракийската кауза, член е на Върховния комитет на Съюза на тракийските дружества в България.

Иван Гранитски е роден на 24.12.1953 г. в София. Завършва журналистика в Софийски университет „Свети Климент Охридски“ (1979). Редактор и зам. главен редактор на вестник „Пулс“ (1979–1985), зам. главен редактор на вестник „Литературен фронт“ (1985–1991), главен редактор на списание „Черно и бяло“ (1991–1992), директор на ИК „Христо Ботев“ (1992–1995), генерален директор на Българската национална телевизия (1995–1996). Гранитски е създател на издателство „Захарий Стоянов“ (1997), главен редактор на списание „Везни“, което



излиза от 1996 г., и директор на издателство „Гео Милев“. Автор е на 40 книги – поезия, литературна критика, изкуствознание и публицистика, детска литература. Иван Гранитски е носител на много награди: Наградата на СБП, Национална награда „Гео Милев“, Национална литературна награда „Иван Нивянин“, Национална награда за цялостен принос „Христо Г.

Данов“, Национална награда „Иван Вазов“, Национална литературна награда „Тодор Влайков“, Почетен знак „Стефан Стамболов“ за лидерски принос в духовността, Национална литературна награда „Нешо Бончев“, Национална награда за политическа журналистика и публицистика „Георги Кирков – Майстора, Национална литературна награда „Пеньо Пенев“ и др.

„Ще работя за програмно правителство, за коалиция на разума“, заяви Иван Гранитски в първото си интервю.

26 МАРТ – ДЕНЯТ НА...

Продължение от 1-а стр.

Съюзът на тракийските дружества в България и Тракийският научен институт организират ежегодно в цялата страна отбелязването на ДЕНЯ НА ТРАКИЯ с поднасянето на венци и цветя пред паметниците, посветени на одринските герои, участниците в Балканските войни и тракийските бежанци-мъченици. Провеждат се научни, концертни и други художествени и обществени прояви. Особено тържествено е честването му в столицата, пред Паметника на Одринската епопея в парка при православния храм „Св. Николай Софийски“, организирано от СТДБ, Столична община и Съюзът на офицерите и сержантите от резерва и запаса. Поради пандемията тази година няма да има масови прояви, ще бъдат поднесени само цветя на паметниците на Одринската епопея.

Автор на паметника в София е Тома Делирадев. Той е издигнат в чест на загиналите чинове от бившия 58-ми пехотен Одрински полк през Балканската война. Открит е на 3 октомври 1932 г. от тогавашния военен министър генерал Александър Кисъов, в присъствието на много официални и неофициални лица начело със Софийския митрополит Стефан, председателя на Народното събрание Ал. Малинов, дружествата на запасните офицери и подофицери, дружество „Одрин“, родолюбиви организации и др. Стъпилият върху 12-метров пиедестал опълченец в шинел и бойно снаряжение напомня на потомците за подвига на българските бойци при Одрин през март 1913 г.

Поклон пред паметта на българските воини, които с воля, смело сърце, победен дух и жертвоготовност сътвориха ОДРИНСКАТА ЕПОПЕЯ!

Поклон пред паметта на тракийци, които с цената на разорените си домове и безкръстните гробове на своите най-близки платиха чужди политически грехове!

Подвигът и саможертвата на нашите предци, бойната слава на българската армия и героичната история на тракийските българи, триумфът и мъката на националния идеал, символизиращи от датата 26 МАРТ – ОДРИНСКАТА ЕПОПЕЯ И ДЕНЯТ НА ТРАКИЯ – ще живеят вечно в националната памет, само ако ги помним, тачим и се вдъхновяваме от тях.

ОДРИН – ВРЪХ, ОТ КОЙТО НИКОГА НЯМА...

Продължение от 1-а стр.

Но бежанците не забравиха славния ден на победата при Одрин и избавлението им, макар то да е кратко. Неслучайно създаденото в София по инициатива на Димитър Попниколов дружество „Одринска Тракия“ през 1914 г. записва в устава си: „Дружественият празник е 13/26 март - Денят на превземането на Одринската крепост от българската войска“.

От 2006 г. Денят на Тракия е признат за национален празник и се превръща в всенароден помен и преклонение пред подвига на българските, загинали при Одрин. Ще ни се от година на година този празник да става все по-мощен и с по-силен отзвук в обществото. Тракийските организации в страната, които

са над 260, са инициатори на у дома, за упокой на душите различни прояви, свързани с на падналите при Одрин, на Деня на Тракия, към които се присъединяват всички, на които Отецеството е мило и драго. Ограниченията, предизвикани от пандемията с коронавируса тази година ще ни попречат да се организират масовите прояви на почитта и преклонението. Но няма да ни попречат насаме да разгърнем някоя от многото книги - изследвания и мемоари, посветени на Одринската епопея и Балканските войни, или да разлистим трагическата летопис на разорението в Източна и Западна Тракия на акад. Любомир Милетич и така да си припомним както героизма и подвига, така и мъченичеството. Извънредното положение няма да ни попречи да запалим све-щица - в храм или до кандилото

ОДРИНСКАТА ЕПОПЕЯ

Денят на Тракия – ден на прославата и на носталгията по родните огнища

ЛИЛИЯ ФИЛИПОВА,
ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО
„ОДРИНСКА ЕПОПЕЯ“ – СТАРА ЗАГОРА

Вече 109 години Одринската епопея топли спомените на съвременници и потомци, привлича изследователския интерес на военни и политици, вдъхновява музата на поколения художествени творци. Защото тя е един от символите на величието на България чрез триумфа на българската национална кауза и на българската воинска слава!

Няколко десетилетия след Освобождението България живее с легендите за боевете при Стара Загора, Шипка, Плевен и Шейново, чака и се готви за окончателна разплата с вековния тиранин. И идва денят 5 октомври 1912 г., когато целият народ хваща оръжие и настъплението на армията прилича на церемониален марш. А ролята на Стара Загора отново ще бъде забележителна страница от свещената хроника и на тази освободителна война – и като военно-оперативен център, и като участник във войната, и като надежден тил.

Началото! Пети октомври! Стара Загора е център на света, събрала погледите и възхитата на всички, чийто верую е свободата! Тук са Негово Величество Царят на българите Фердинанд, Генералният щаб на армията, щабът на Старозагорската Осма пехотна Тунджанска дивизия, повече от 100 военни кореспонденти, десетки хиляди развълнувани от близо и далеч... с Божествения благослов на Митрополит Методий и с Царския манифест за обявяване на войната в катедралния храм „Света Богородица“...

Оттук започва победният марш на Старозагорската дивизия, формирана в края на 1903 г. с командир генерал-майор Димитър Кирков. Тя е в състава на Втора армия с командир генерал-лейтенант Никола Иванов. Тунджанци първи ще се срещнат с врага, ще дадат първите жертви и ще получат първите бойни отличия.

Стара Загора е едно развълнувано море – целият живот на града е подчинен на войната. Старозагорци са особено горди и отговорни. Царят превръща дома на семейство Деспина и Анастас Хаджиангелови в своя главна квартира, а царица Елеонора, по чиято идея се създава дружество „Самарянка“, гостува често на д-р Сба Костова-създателката и ръководителката на местното дружество.

Стремителният марш на Втора армия води до това, че само 12 дни след началото на войната Одринската крепост е обсадена – на 17 октомври. На 20 ноември е подписано примирие. Мирните преговори се водят в Лондон от 30 ноември без успех поради неотстъпчивостта на Турция. След държавния преврат на 10 януари 1913 г., последната отхвърля официално всички искания на 16 януари и на следващия ден примирието е денонсирано. Военните действия се подновяват на 21 януари и в същия ден генерал Иванов се обръща със специална заповед към армията:

„Сега към нас са обрнати погледите и надеждите на всички. Всички очакват, че крепостта не ще спре нашия устрем и ще можем да я превземем всякога, когато ни бъде заповядано. Напред! Победата е наша! БОГ е с нас!“

Втора армия затяга обръча на обсадата, готвейки се за атака. Останалите армии прикриват операциите ѝ – Първа и Трета армии откъм Чаталджа, Четвърта армия – откъм Галиполи.

А зимата е незапомнена по своите виелици и снеговалежи. Студът с температури минус 18 градуса и двуметровият сняг сковават земята през февруари, следва затопляне и превръщане на пътищата в непроходимы блатата, повторното застудяване и епидемията от холера и малария изваждат от строя над 20 000 бойци, голяма част от които са премръзнали... сякаш се повтаря драматичното „шипченско стоеие“ от зимата на Освободителната 1877–1878 г. Невъзможно е да си представим и да приемем воинското и човешкото страдание и стоицизъм в онези драматични дни... Както на фронта, така и в тила... Това е великата саможертва на цял един народ! Когато всеки е обладан от съзнанието за историческото дело, което върши!

Предстои „чудото“ на Балканската освободителна война: атаката и превземането на Одринската крепост! Природно защитена от трите реки Арда, Тунджа и Марица и укрепена с най-модерните фортификационни съоръжения, крепостта е смятана за непревземаема – има 26 форта и 74 батареи, разположени в две отбранителни линии. Гарнизонът с командир Шукри паша се състои от 75 000 бойци, 210 крепостни и 450 полски оръдия.

Изключителното стратегическо значение на Одрин определя тактиката на българското военно разузнаване: решителна атака и превземане на крепостта. Командващ цялата операция е генерал-лейтенант Никола Иванов. Атаката е поверена на Източния сектор на нашите войски под командването на генерал-лейтенант Георги Ва-



■ Атаката започва

зов. Обсадната армия е в състав: 120 000 българи с 380 оръдия и 40 000 сърби с 98 оръдия. Частите на Осма пехотна Тунджанска дивизия са на източния и южния сектори.

Крепостта е шурмувана на 12 и 13 март 1913 г. Под звуците на духовата музика и „Шуми Марица“, с огнения вик „Напред! На нож!“ и с използваната за пръв път в историята военна авиация в 9 часа на 13 март (26 март нов стил) крепостта е превзета! Последната отчаяна телеграма на Шукри паша: „Всичко е свършено... Българските войски нахлуват вече в самия град!“ е последвана от капитулацията на целия гарнизон. В плен попадат 14 генерали, 2 000 офицери, 60 000 войници и много трофеи, включително 16 знамена и 600 оръдия.

Над прочутата Султан Селим джамия се веят български знамена. Частите на Осма дивизия получават правото първи да дефилират по улиците на победения град. Неудържимата вяра в правотата на свящото освободително дело и храбростта и стоицизмът на българите на фронта превръщат тази победа във венец на българската воинска слава. Заповед 63 на генерал Иванов от деня на победата е израз на великото вълнение и гордост: „Господа офицери, подофицери и войници... устремът, с който вие шурмувахте крепостта, удиви целия свят... Аз не мога да изразя с думи доколко делото, което извършихте, е велико!!!“

Велика е заветната цел, велико е изпитанието, велика е и саможертвата на българския народ – 25

000 убити и 365 000 ранени, а българската мобилизационна армия наброява 400 000... плюс доброволците в Македоно-Одринското опълчение и останалите доброволци българи и чужденци-натурализирани българи – около 600 000 при население 4 338 000.

„Вие заслужихте признателността на цялото културно човечество!“ – телеграфира от Вашингтон президентът Рузвелт. „Трябва да спечелим България за нашата кауза. Нейните териториални претенции са законни и се напълно покриват с народностния принцип!“ – призовава от Лондон британският външен министър Уинстън Чърчил. А френският военен министър Милеран е категоричен: „Бих предпочел за съюзници 100 000 българи пред която и да е друга европейска армия, колкото и многобройна да е тя!“ Международна военна комисия идва в Одрин, за да проучи стратегията и тактиката на българската армия.

Стотици хиляди българи от Одринска и Беломорска Тракия и от Македония дочакват свободата си, но тя е само кратък миг от четири месеца, последван от безумието на войната с довчерашните „съюзниците-разбойници“. Сърбия и Гърция окупират по-голяма част от Македония, Румъния се възползва от заетостта на българската армия на юг и запад и нахлува в земите ни до околностите на София и принуждава българското правителство да иска примирие. По силата на Букурещкия мирен договор от 28 юли 1913 г. България отстъпва части от Македония на Сърбия и Гърция и Южна Добруджа на Румъния. Цариградският мирен договор от 16 септември с.г. връща на Османската империя Одрин и Източна Тракия.

На 24 юли 1913 г. българската администрация напуска Одрин. И започва неописуемият геноцид – етническо прочитване, национална и религиозна асимилация над българите от Одринска и Беломорска Тракия, от Македония и Южна Добруджа от страна на

турци, гърци, сърби и румънци. И злочестите ни сънародници търсят спасение в майката-родина. На мащабите на този геноцид в Одринска и Беломорска Тракия и Родопите са посветени покъртителният труд на академик Любомир Милетич „Разорението на тракийските

българи“ от 1918 г. и Карнегиевата анкета от 1914 г. От живеещите там 300 000 българи около 60 000 са избити, а останалите – прогонени. Броят на убитите би бил още по-голям без саможертвените спасителни акции от четите на войводите Руси Славов (1886–1937) и Димитър Маджаров (1882–1945). И двамата участват в Илинденско-Преображенското въстание, и двамата са

част от доброволческия състав на Македоно-Одринското опълчение през Балканската война. Но нашата историческа памет им отрежда почетно място на спасители на прогонените от родните огнища в края на Междусъюзническата война.

Още на 11 юли към Дедеагач, където търсят спасение българи-те от Дедеагачко, Гюмюрджинско и Ортакойско, се насочва турска войска и башибозук. След отказаната помощ българите са подложени на изстребление и издевателства, а оцелелите са подкарани на 23 септември към р. Марица при гр. Фере под въоръжен конвой от 600 души. Войводите, въпреки малкия състав на четите си – 140 души, освобождават своите събратя и след 5 дни повеждат около 20 000 към родината. При р. Ятаджик (днес Маджарово) при р. Арда на 4 октомври ги очаква засада от башибозуци и започват поголовно избиване, издевателства и унижения на мъже, жени и деца и нещастниците се втурват към реката и заветния бряг, където е България. В окървавената и огласяна от ужаса и воплите на загиващи и даещи се реката двамата войводи и другарите им се хвърлят да помагат, предавайки си от ръце на ръце малките дечица. А реката отнася към неизвестен бряг и гроб над 2 000 свидни жертви.

Много скоро завесата на Одринската епопея е спусната. Довчерашните съюзници разпокъсват мощната, уморена и измъчена България след Междусъюзническата война, а цивилизованият свят с безсрамен егоизъм аплодира това зрелище.

Велика и безкрайна скръб изпълва душата на българския народ. Край Одрин спят непробудно героите. За тях не ще се вдигне паметник. Остава саможертвата! Остава подвигът! С него България се гордее! Него помнят стотиците хиляди българи от Одринска и Беломорска Тракия, дочакали своя миг свобода!

От 20-те години на миналия век денят на Одринската епопея 13/26 март се чества официално в България, а от 2006 година този ден е и Денят на Тракия – денят на прославата и на носталгията по родните огнища. А в Антарктида един морски нос на о. Анвер с името Маджарово разнася ехото от съдбоносната 1913-та.



■ Паметникът на Одринската епопея в Стара Загора

ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ В СТРАНДЖА И МАЛКО ТЪРНОВО

Одрински революционен окръг на ВМОРО

ГЕОРГИ БЪКЛЕВ, председател на тракийското дружество „Дико Джелебов“ – Малко Търново



посещава Бургас и прави обиколка в Лозенградска, Бунархисарска и Малкотърновска околии. При обиколката си той е придружаван от Стоян Лазов и Лазар Маджаров.

След Освободителната Руско-турска война от 1877–1878 г. и особено след несправедливия Берлински конгрес, който оставя Одринска Тракия в пределите на Османската империя, много българи от Странджа напускат родните места и се преселват в България. Бежанците от Странджа се заселват в близките региони – Хасковско, Бургаско и Варненско и това е разбираемо – надеждата един ден родните места да се присъединят към майка България не ги напуска. Въпреки реформите, които са предвидени по чл. 23 от Берлинския договор за останалото в Турция християнско население, положението на българите в Източна Тракия не се подобрило.

През 90-те години на 19 век назряват условията за канализиране на националноосвободителната борба на българите в Османската империя в обща Македоно-одринска организация. Основни дейци на организацията са преди всичко емигранти от Македония и Одринска Тракия в България. На 12 май 1896 г. роденият в Малко Търново адвокат Петър Драгулев, заедно с брат си Никола и Петко Киряков (капитан Петко войвода) основават във Варна емигрантско дружество „Странджа“.

В края на годината в Бургас се учредява клон на дружество „Странджа“, в ръководството на което са основно емигранти от Малкотърновско – Стоян Петров, Григор Дяков, Георги Кондолов. От 19 до 21 февруари 1897 г. в Бургас се провежда първият конгрес на дружеството, на което се взема решение за подготовка на населението в Одринско за въоръжена борба за освобождение.

Влиянието на ВМОРО в Одринска Тракия се засилва, след като през 1897 г. в Лозенград е назначен за главен учител Лазар Маджаров. Той започва да основава комитети в Лозенградско, Бунархисарско и Малкотърновско. До 1899 г. емигрантските организации на дружество „Странджа“ се вливат във ВМОРО.

За да заздрави и масовизира организацията в Странджа, през пролетта на 1900 г. Гоце Делчев

Делчев установява, че организацията на комитетите е слаба, необходимо е организирането на агитационни чети, които да разясняват делото и подготвят и покръстват хората за въоръжена борба. С пламенните си слова Гоце Делчев въодушевява жадните за свобода младежи, вдъхва им надежда и вяра, че при добра организация ще могат да се освободят от турския ярем.

При обиколката в Странджа, на няколко пъти се появили спорове между Делчев и Лазов по отношение целите на борбата. Докато за Гоце Делчев целта на борбата е постигане на автономия на Македония и Одринско, то Стоян Лазов



те – хубави, косата черна и добре подстригана, мустаците черни и зусукани, погледът му – внушителен и проницателен. Портретът му не изтънява онова, което лъхаше от него тогава.

В къщата на Мечев Делчев ми разправи за положението на организацията: колко души са посветени, какъв е духът им, какво оръжие имаме, има ли хора, които да пречат на организацията и кои села са организирани. Описах му положението в града и връзките ми само с Паспалово, Граматиково и Велика. В същата къща представих на революционерите Р. Петров, Ефтим Казаков и някои други още. Пред тях Делчев говори за свободата и че не бива да се надяваме на други, защото сами можем да се освободим от турците, стига да се организираме.

След това събрание гостите пожелаха да идат във Велика. Аз от по-рано още забелязах, че на Маджаров му е студено, па и той се беше оплакал, че кракът му е замръзнал. Без да ги питам, намерих им дрехи. Делчев и Маджаров отказаха да ги облекат. Последният дори каза, че не иска да се изнежва, а трябва да се кали и че ревматизмът на крака му ще мине. Лазов обаче облече това, кое-

Отпосле, като попитах в Бургас Маджаров защо Лазов не взема участие в движението, отговори ми: „Стефане! За тези работи искат се работници, работници“. Революционерите престояха в М. Търново няколко дни и то все у Мечев. Първоначално купувахме храна от дюкяните. За да не създадем съмнение, наредихме да се меси хляб в същата къща. Посещението им окуражи посветените от мене младежи в Търново. Организацията се засили. Два пъти събрахме помощи.“

А ето и разказа на Лефтер Мечев: „През март 1900 г. Лозенградският комитет покани Малкотърновския да прати човек в Лозенград на среща с Гоце Делчев, Маджаров и Стоян Лазов. Изпратиха мене. Намерих нелегалните в къщата на баба Полихроня, у която живееше учителят Илия Тошев (македонец), той влизаше в комитета заедно с Д. Груев. Казаха ми, че революционерите ще дойдат в М. Търново, за което ще трябва да им се приготви прием. Отидох в с. Дерекьой, где то също имаше двама-трима. Оттам отиде куриер и съобщи на Ст. Добрев да ни посрещне по шосето за Лозенград, до къприйката под М. Търново. Стигнахме преди съм-

ване, не ни посрещнаха. В града сам намерих Добрев в квартирата му. Заведох ги у нас. При нелегалните се явиха у нас Ст. Добрев, Петко Жребечков, Тодор Джелебов, Евтим Казаков и аз. Гоце Делчев ни говори за положението на района, за македонската организация и за нуждата да се работи смело и планомерно. Говори ни с увлечение и хубаво, та се въодушевихме заедно с него всички. След два-три

дни тримата гости си заминаха, като дадоха последни инструкции как да се действа за премахване на робството. Тодор Джелебов ги заведе пак в Лозенград. Малкотърновският комитет увеличи членовете си, като покръсти Георги Кастадиев и Георги Димов Мънев (Мънин), осигури младежи, с които се събрахме и пеехме революционно-патриотични песни. Организацията в М. Търново почна да работи и в селата. Маджаров бе турил вече начало, още като главен учител в Лозенград, в с. Курудере, а Ст. Димитров – в с. Паспалово и с. Велика. Във всички останали села на нашата околия комитетът ни хвърли семето, главно с влизането в него на Димо Янков и Райко Петров, понеже при тях отиваха да пазаруват селяните от Камилла, Цикнихор, Керациново, Кладара.“

Признателните граждани на Малко Търново поставиха паметни плочи за пристигането на Гоце Делчев в града. Едната е в местността „Кюприйката“, а другата пред къщата на баба Мария – бабата на Лефтер Мечев, където революционерите престояват три дена при посещението им в Малко Търново.

Време е в града да бъде издигнат паметник на водача на освободителната борба в Македония и Одринско – Гоце Делчев. Малко Търново го заслужава, защото в края на юни 1903 г., на конгреса на ВМОРО на Петрова нива делегатите единодушно вземат решение да подкрепят своите братя от Македония и се вдигнат на въстание на 19 (6 ст.ст.) август 1903 г. – Преображение. А Преображенското въстание се проведе основно на територията на Малкотърновска околия, изнесено от чисто българското му тогава население.

Илюстрации: Дигитален архив „Тракия – Геопан“, Исторически музей „Проф. Ал. Фол“ – Малко Търново и личен архив Георги Бъклев – Малко Търново. (Несебър.июз)



125 ГОДИНИ ОРГАНИЗИРАНО ТРАКИЙСКО ДВИЖЕНИЕ КАЗАНЛЪК: СЪС ЗНАМЕТО, ИСТОРИЯ НА БАЩИННОТО ВРЕМЕ

КОСТАДИНКА ДИМИТРОВА,
ПОЧЕТЕН ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО
„КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА“ – КАЗАНЛЪК

След Освободителната Руско-турска война десетки хиляди българи са принудени да напуснат своите родни огнища в Тракия и да потърсят спасение в Свободна България. Голяма част от бежанците намират убежище в Бургаско, Варненско, Ямболско, Сливенско, Пловдивско, Старозагорско и други райони в страната. През 1903 г. след Илинденско-Преображенското въстание нова вълна от бежанци идват в Свободна България. Най-масовото изселване на бежанци става през лятото на 1913 г. по време на Междусъюзническата война, когато турските поробители принуждават десетки хиляди българи да емигрират. Така потокът от бежанци на групи и самостоятелно непрекъснато се увеличава. Закономерно възниква необходимостта да се организират тия хора и се насочат стремежите им към Освобождението на родна Тракия. Така тракийското движение се появява веднага след Берлинския договор.

Първото тракийско дружество възниква във Варна с главна цел да работи за освобождението на Одринска Тракия. Бързо се роят дружества, където има по-голям брой бежанци. Основното ядро от бежанци в Казанлък е от Източна Тракия, дошли през 1914 г. от селата в Одринско, Узунджийско и Кишанско. Ето тези бежанци поставят началото на Казанлъшкото дружество още през 1914 година. Една част от тях пеш стигнали в Бургас и от там се разпръснали към Карнобат, Айтос, Казанлък. Други с параход пристигнали във Варна,

за да се заселят при свои сродници и близки в село Аксаково дошли тук порано – след Руско-турската война и Илинденското въстание. Много от дошлите в Казанлък са пристигнали в близките села Копринка, Шипка, Скобелево, Крън и съвсем малко в града. Създали своя организация. Макар пръснати из страната мъката по родния край оставала. Те решават да се върнат по-близо до Тракия с надежда, че скоро ще се реши връщането им в родното село Ерменкьой. Така през 1917 г. те се заселват в с. Гайдахор (Славеево) на самата гръцка граница. Тук са оземлени около 60 семейства. В Казанлък



■ Старото знаме на дружеството, сега в музея

тъково. Тракийската организация под ръководството на Петър Фералията и Георги Шивачев започ-

джито), Андреа, Ангелинка, ерген Георги, Атанас Бойковчето, Узун Илия и др. През следващата 1928 г. се застрояват още много къщи. Организацията взема решение да се подпомогнат инвалидите, сираците и вдовиците като на „миджия“ се направят и техните къщи. Прави се предложение пред местните власти улиците да носят имена, свързани с тракийската история: Петрова нива, Илинден, Странджа, Чаталджа, 5 юли, Марица и Арда. Така почти всички бежанци се събират да живеят в кв. „Бежански“, а по-късно „Тракия“ и заживяват организиран живот. Изработват знаме, изграждат младежка организация с председател Никола Димитров (Пети-

ша), самодеен драматичен състав. Разучавали песни, хора, възстановили много народни обичаи и

гражданите, а жителите му макар и бедни били трудолюбиви, весели, добродушни и много инициативни. Те се заловили да работят кой къде и каквото намери. Жените обработвали нивите и зеленчуковите градини на чорбаджиите, предели, тъчали и плетяли най-фини дантели на гражданките. Децата участвували в труда заедно с родителите си. Така с хурката и вретеното, с куката и мотиката жените изкарвали хляба на семействата, а мъжете започнали работа из фабриките и най-вече в Арсенал. Те скътавали париците си за обзавеждане на дома и за учене на децата си. С пот и горчива мъка изкарвали прехраната си първите заселници на квартала, обединени в своята любима тракийска организация, която дълги години съществувала като благотворителна и културно-просветна.

С всяка година прииждали нови бежанци и така след застрояване на квартала имало 4 семейства от с. Търново, Лозенгратли – 3 семейства, Булгаркьой – 3 семейства, Еникьойци – 4 семейства, а ядрото на Ерменкьой – 50 семейства нараства в още един квартал, северно от булевард „Толбухин“ през 1952 година, когато цялото село Славеево се преселва в Казанлък. Вечер всички се събирали под старите върби до фурната на Таньо македонца, до късно се шегували и пеели старите тракийски песни, принесени от Ерменкьой. И сега, вслушвайки се в нощната тишина сякаш дочуваме сладките звуци от гайдата на Ламбо – търновеца, гъдулката на Георги Смиловчето, и медните звуци на Петровия кавал (Катаринката). Над тях като пролетен поток се извисявали песните на най-добрите песнопойки: Калина, Мила и Деля. В неделя следобяд на улица „Марица“ се извивали пъстри хора. Събирали се хората от близките махали и града, за да се насладят



■ Откриване на семейната плоча на Радка Кравкова и Петко войвода

остават 10-12 семейства и продължават организационния живот като извършвали само благотворителна дейност. След като всяка надежда за връщане в Тракия се изпарила през 1926 г. голяма част от гайдахорци отново идват в Казанлък при своите близки и роднини. Зселват се в Шипка, Шейново, Енина, Сал-

ват да действат пред общинските власти да се дадат дворни места от общинския фонд на бежанците. Тогавашните управници дали парцели в най-мочурливата източна част на града – зад циганската махала – местността Казмера. Като започнали да правят колективно кирпичите, те разбрали, че е невъзможно в тази блатиста местност да изградят свои домове, че е унизително циганите да живеят по-близо до града, а бежанците да страдат отново незаслужено. Отново организацията се застъпва пред властите като събира подписи, не само от бежанците, но и от други граждани, които настояват за нови подходящи дворни места. Общинарите решават да дадат празни места в местността „Съралан“ до „Бездомническия“ квартал. Раздадени са около 50 парцела със срок на изплащане до 7 години

Организацията обединява всички свои членове за бързо изграждане на квартала и то с не какви да е колиби (както предполагали общинарите), а с пакетни къщи, огради, широки дворове и градини. През есента на следващата година 1927 издигат ръст 6-7 двуетажни къщи от кирпич на Иван Ламбов (Джи-

тазии донесени от Тракия – лазаруване, коледуване, пеперуда, годежи, сватби и т.н. Средствата предавали на болни, бедни и вдовици. Със събраните пари закупили книги и създали безплатна библиотека от 850 тома.

Така кварталът на тракийци станал притегателен център за

на пъстроцветните тракийски сукмани и престилки, на широките дантели и разцъфналите като градински лалета алени, жълти, бели барешки по главите на жените. По-късно тук ставал панаира и веселието прераствало в истински празници.

Продължава от 6-а стр.



■ Пред паметната плоча в Шейново

КАЗАНЛЪК: СЪС ЗНАМЕТО...

Продължение от 5-а стр.

На всеки 2 август на улица „Петрова нива“ се правел курбан с пари и продуктите събрани от всяко семейство. Жените точили баници, месили питки, готвили вкусни гозби, печали катми. На обяд се събирали на обща трапеза от засълани шарени черги и месали пред къщата на Атанас Ламбов (Танаша). Играели пеперуда, обличали се жените в мъжки дрехи, а мъжете като булки, кадъни и мечки, мечкадари, знахари. Част от парите и събраните продукти давали на някое сираче. На тази богата софра всеки имал възможност да прояви своя талант. Особено ярко се изявявали шегаджиите, които „отваряли торбата с шегите“ и разсмивали хората. Всяка година на деня на Св. София града се събирал да гледа и слуша веселите тракийци. А ръководството по традиция чествувало по най-тържествен начин 3 март, падането на Одрин и християнските празници Коледа, Великден, Лазаровден и Никулден. Тогава младежкото дружество изнасяло пиески свързани най-вече с тракийската съдба: „Потурчила се“, „Кървава пепел“, „Пристанала“ и др. Много пъти се организирали протестни демонстрации против Ньойския договор, за които говорят снимки с плакати, знамето и много тракийци с ленти на ревера. С цветя и знамена посрещат първи в Казанлък Съветската армия и партизаните. Те изпратих фронтоваците през Втората световна война и ги посрещнаха организирано. Задружно тъгуваха за ония три момчета, които не се върнаха в родния дом. С дружествени средства поставиха възпоменателни плочи на тия скъпи жертви там където са живели. Цялата благотворителна, културно-просветна и организационна дейност се провеждаше благодарение на всеотдайните председатели, които се помнят от всеки тракиец: Георги Шивачев, Петър Ферелията, Кольо Питиша, братята Димитър и Ангел Ламбови, Коста Ангелов и най-дълго председателствалия Пею Савов (Булгаркевчето). Последния организира национални събори срещи на връх

Бузлуджа, Шипка, Шейново, Крън, язовир „Георги Димитров“ и баните в Овощник. От цяла България тракийци пристигаха със своите земяци. Най-вълнуващи са били срещите ни с аксаковци, старозгорчани, пловдивчани, тракийците от Тополовград и Ямбол. Развяваха се тракийските знамена в Странджа и Родопите и се разказваха легенди за съдбата на тракийските бежанци.

През 1995 г. на 7 февруари се навършиха 95 години от смъртта на Петко войвода, станал патрон на Казанлъшкото дружество. По този повод тракийци се сбoguваха



■ Пею Стамов и дъщеря му Костадинка Пеева активисти на тракийското дружество повече от 40 години

синове, дали живота си за свободта на България. Развява се на събори в Стара Загора, Ямбол, Хасково и Пловдив. Много години се прекланя пред подвига на илинденци на местността „Петрова нива“. За последен път тури слънчевите си ресници, в оная кървава Арда край Маджарово. Поклони се за сетен път и пред подвига на Петко войвода в село Пелевун. Последната му среща с гражданите на Казанлък беше на 28 октомври 1994 в зала „Арсенал“ на общоградско честване по повод 150 години от раждането на войводата. След този ден най-възрастната тракийка грижовно надипли знамето с жилестите си ръце и го предаде в музея. В най-долните дипли се гуши оная страна на знамето, която аз наричам „историята на бащиното ми време“. Най-напред там е бил образът на някоя личност, върху която сме хвърляли кал и сме я заличили. Върху нея грижливата ръка на художник е изобразила изгрев над Бяло море, към който е отпредило взор младо тракийско семейство оставило там дом и бащин гроб. По-късно и тук четката на художника е

положила нов пласт боя (защото мирнеше на шовинизъм) и намира място петолъчката. От годините и тя избледнява. На нейно място в моето време бе нарисувана стройна странджанска тракийка, изкачила се на хълм и отправила поглед към паметника на „Петрова нива“. Но върху другата страна на знамето никой не е посмлял д посегне. Тя представлява две здраво стиснати ръце – символ на единението на българската нация, символ на здравите ни връзки с ония наши сънародници, които живеят и досега извън границите на майка България. От това единение сега се нуждаем най-много.

Тогава се представи и новото знаме. Аз вярвам, че на новото знаме никой не смее да посегне, защото то е дело на двама тракийци със здрав тракийски корен – от две поколения на Източна и Западна Тракия – художника Янко Янков и инж. Станко Тодоров. Никое не ще посегне, защото на него върху тъмночервена коприна е изобразен лъв с развят трибагреник и образът на легендарния Петко войвода. И



■ Покана за тракийските празници

знаме, и изживей мига, в който войводата ще се слее с частица от родния си дом!“. Всички коленичат! Подема се песента „Ясен месец“, а после „Петко льо, капитанине“. Дано новото знаме открие нови светли хоризонти към мечтата за Тракия без граници. Под новото знаме казанлъшките тракийци празнуваха 650 години от гибелта на Момчил юнак.

Обръщайки се назад през последните 30 години оставяме за идните поколения една паметна плоча пред паметника на свободата в село Шейново – посветена на бежанците от Тракия; в Одрин – плоча за подвига на 23 Пехотен Шипченски полк в църквата Свети Георги; в Казанлък е единствената семейна плоча на Рада Кравкова и

Петко войвода, поставена на къщата, където е родена съпругата съратник на капитана; възпоменателна плоча на Стефан Почеков, единствения участник в Априлското въстание в четата на Георги Бенковски; цели 8 години организираме екскурзии по стъпките на 23 Пехотен шипченски полк в Турция, Гърция и Македония. Всяка година младежите хвърлят венец с лента „Не сте забравени героини-светци“, а в българското военно гробище се отслужва панихида пред паметника „Велик е нашият войник“. Белите паметници се преливат с българско вино, хляб и свещички от България. От 1992 г. до сега потомци на бежанци правят възпоменание в село Булгаркьой (Турция) и спускат три венеца от Бойдиновия мост в

памет на децата, майките и мъжете станали жертва на турските злодеяния на 5 юли 1913 година. Такива възпоменания се правят и в град Фере (Гърция). Тази инициатива подета през 1992 г. от Казанлък продължава и до сега под ръководството на всеотдайната тракийка от град София Божана Богданова под надслов „Завръщане към корените“ и „По обратния път на дедите“.

Дружеството издаде книгата „Ехо от родовата памет“, посветена на бежанците от Одринска Тракия и техните неволи. Казанлъшките граждани познават много добре тракийската дейност и масово посещават всички техни инициативи. Ежегодно на 26 март „Денят на Тракия“ и падането на Одрин пред паметника в парк Розариум се провежда общоградско тържество, организирано от тракийското дружество, община Казанлък, военното поделение в Казанлък и в Карлово, Военен клуб



■ Вяра Маджарова и Костадинка Димитрова, 1992 г.

със старото си знаме и осветиха новото с lika и името на войводата. Казанлъшкото знаме е истинска история. То се е родило преди 77 години и извървява своя дълъг неравен път, изпълнен с тревоги, съмнения и малко радост. За първи път участва в протестен митинг против Ньойския договор. Минава през Шипка, Шейново, Бузлуджа и Родопите, за да се поклони пред саможертвата на безбройните наши

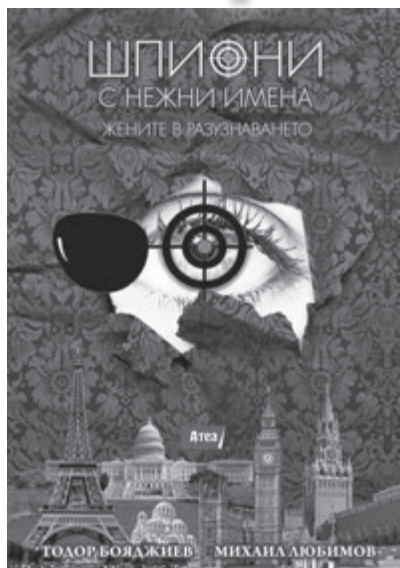


■ В Булгаркьой на Бойдановски мост на загиналите

– Казанлък, Исторически музей „Искра“ и ветераните от войните. Поетесата Янка Ташева издаде книгата „Тракия обич и болка“. Като симпатизант на тракийците тя не пропускаше да участва във всички инициативи. В тази книга тя пише: „Казанлъшките тракийци са невероятни хора, способни да превърнат и сълзите в песен. Те са на Петрова нива и пеят „Ясен месец“, на Маджарово и на Илиева нива. Не забравят героите български, пролели кръвта си при Одрин, Булаир, завоя на река Черна, Охрид, Драва, Дойран, Битоля... Всяка година отрупват паметниците им с цветя и венци и са там, където родното зове. Такива са казанлъшките тракийци, чийто живот тече повече от сто години.

ГЕН. ТОДОР БОЯДЖИЕВ ДАВА ИНТЕРВЮТА ОТ СЪРЦЕТО НА СТРАНДЖА

Новата книга на ген. Тодор Бояджиев „Шпиони с нежни имена – жените в разузнаването“ (изд. „Атеа букс“) е написана в съавторство с големия руски писател-разузнавач полк. Михаил Любимов. За нея ви разказахме в миналия брой в интервю на Мариела Балева с ген. Тодор Бояджиев, който е зам.-председател на СТДБ. Той е работил за българското разузнаване повече от 30 години, автор е на много книги, в своята последна книга „Шпиони с нежни имена“ описва аспекти от живота на жените – разузнавачки от няколко поколения. Интересът към книгата е много голям, търсен е от вестниците, радиата и телевизиите. Сто какво разказва ген. Бояджиев: „Нова Нюз не остава по-назад. Точно на 8 март, де-



нят, в който желаех да се състои премиерата на новата книга, те излъчиха чудесния разговор в студио и в сърцето на Странджа. За мен това бе особено важно, защото точно на това място, в местността Качул, преди няколко години си стиснахме ръцете с Миша Любимов и с това мъжко ръкостискане „подпечатахме“ решимостта си да направим този „подарък“ за колегите си от двете страни на „стената“. С някои бяхме съидейници, с други – достойни конкуренти и дори противници. Но и ние и те работеха за своите страни и държави. Вечна памет за тези, които през вековете са преминавали на вечна стража, а здраве и по-спокоен живот на тези, които още са на своя пост и изпълняват националния си дълг!

ОБЯВЯВАТ ЗАЩИТЕНА ЗОНА „РОДОПИ-ИЗТОЧНИ“

Изготвен е проект на заповед за обявяването на защитена зона „Родопи-Източни“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, съобщават от Министерството



на околната среда и водите. Защитената зона е в землища на села, разположени в общините Кирково, Крумовград, Кърджали, Момчилград, Ивайловград, Любимец, Маджарово,

Свиленград, Стамболово и Харманли. В зоната не попадат землищата на всички населени места в изброените общини. Например в община Кирково обхваща селата Вълчанка, Горно Къ-

пиново, Долно Къпиново, Дрангово, Кран, Кремен, Кукурък, Лозенградци, Малкоч, Орлица, Пловка, Стрижба, Тихомир, Царино, Чакаларово, Чорбаджийско и Шумница, а в община Ивайловград – петдесет населени места. В едномесечен срок, който тече от 26 февруари, когато е публикувано съобщението за обществено обсъждане, заинтересованите лица могат да представят на министъра на околната среда и водите мотивирани писмени становища, възражения и предложения в връзка с проекта за заповед. Проектозаповеди са подготвени за обявяването на общо 14 защитени зони в страната. („Нов живот“)

В БУРГАС БЕ ОТВОРЕН БОГАТ НАУЧЕН АРХИВ

В дирекция „Регионален държавен архив“ – Бургас се състоя среща на представители на дирекцията и на отдел „Държавен архив“ – Бургас с ръководството на Програмно-координационния център за научни изследвания на Странджанско-Сакарския край. Тема бе завършената експертиза и научно-техническа обработка на архива на Програмата за научни изследвания на Странджанско-Сакарския край. Съставен е инвентарен опис № 1 към фонд № 1804, съдържащ 611 архивни единици.

Извършеното от българската наука дело става възможно благодарение на безпрецедентна по мащабите си до днес комплексна териториална програма за научни



изследвания. Началото ѝ е поставено още през 1975 г. от световно известния български траколог проф. Александър Фол и неговия екип от учени и специалисти – организатори на интердисциплинарни изследвания.

В проучванията се включват 127 научни звена, лабо-

ратории, институти и висши училища, които са завършили успешно повече от 400 научно-приложни изследвания върху проблематика, свързана с граничните общини в Бургаска, Ямболска, Хасковска и Кърджалийска област.

На срещата в Регионал-

ния държавен архив в Бургас представители на ЕКОПАН ЕООД завиха, че ще подкрепят инициативата на Архива за формиране на уникална тематична колекция, като предаде издадените през годините календари, посветени на Източна Тракия и крайбрежието ѝ.



■ На 3 март – националният ни празник, тракийците от Крумовград положиха венци и цветя на паметниците на националните герои. На снимката: Членовете на тракийското дружество в Крумовград пред паметника на Капитан Петко войвода.

Честито!

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България и редакцията на вестник „Тракия“ честити на рождениците на Съюза през месец април:

ЧЕСТИТО!

Елена Алекова – София..... 3 април 1963 г.
д-р Атанас Щерев – София 4 април 1945 г.
Лъчезар Апостолов – Пловдив 4 април 1940 г.
Донка Янева – София 5 април 1942 г.
Петър Янков – Перник 6 април 1962 г.
Васил Михайлов – София 6 април 1938 г.
Мария Ангелова – Ивайловград..... 10 април
Георги Илиев – Пловдив..... 16 април 1932 г.
Мариана Ликова – Кърджали 16 април 1968 г.
Кирил Киряков – Сливен 17 април 1953 г.
Георги Георгиев – Исперих 17 април 1947 г.
Катя Орманова – Карнобат..... 18 април 1952 г.
Петър Петров – Велики Преслав..... 27 април 1938 г.
Роса Ламбова – Сливен..... 27 април 1940 г.
Веска Димова – Варна..... 28 април 1957 г.

СЪБОЛЕЗНОВАТЕЛНА ТЕЛЕГРАМА

Тракийци от Казанлък, дълбоко скърбим за кончината на Милка Спасова – председател на Карнобатско дружество. Ние, казанлъчани, ще я запомним, като човек дълбоко свързан с тракийската кауза, от многото съвместни мероприятия и срещи.

Тя отдаде много от живота си за тракийското дело и кауза! Такава остана и до края на живота си!

Изказваме нашите искрени съболезнования на семейството и близките ѝ!

Поклон, Милке! Ще те помним винаги!

Тракийско дружество „Капитан Петко войвода“
Казанлък

23.02.2021 г.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96 Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: д-р Ваня ИВАНОВА чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, Елена АЛЕКОВА и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел. 02/986 71 26; факс: 02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Златка Янева (Сливен) – 0897601560; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КАНДИДАТИТЕ НА ПК „ТРАКИЯ“

ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ
НА 4 АПРИЛ 2021

БСП **4**

С ГРИЖА
ЗА ХОРАТА
СОФИЯ - 25 МИР
ПРЕФЕРЕНЦИЯ

106

**СТЕФАН
НАЧЕВ**
ПК ТРАКИЯ

ГЛАСУВАЙ
МАШИННО

КУПУВАНЕТО И ПРОДАВАНЕТО
НА ГЛАСОВЕ Е ПРЕСТЪПЛЕНИЕ

ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ
НА 4 АПРИЛ 2021

БСП **4**

С ГРИЖА
ЗА ХОРАТА
ХАСКОВО
29 МИР
ПРЕФЕРЕНЦИЯ

105

**ДЕСИСЛАВА
КОСТОВА**
ПК ТРАКИЯ

ГЛАСУВАЙ
МАШИННО

КУПУВАНЕТО И ПРОДАВАНЕТО
НА ГЛАСОВЕ Е ПРЕСТЪПЛЕНИЕ

ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ
НА 4 АПРИЛ 2021

БСП **4**

С ГРИЖА
ЗА ХОРАТА
ВЕЛИКО ТЪРНОВО
04 МИР
ПРЕФЕРЕНЦИЯ

113

**ПАУЛИНА
ПЕТРОВА**
ПК ТРАКИЯ

ГЛАСУВАЙ
МАШИННО

КУПУВАНЕТО И ПРОДАВАНЕТО
НА ГЛАСОВЕ Е ПРЕСТЪПЛЕНИЕ

ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ
НА 4 АПРИЛ 2021

БСП **4**

С ГРИЖА
ЗА ХОРАТА
ВАРНА - 03 МИР
ПРЕФЕРЕНЦИЯ

109

проф. **МАРИНЕЛА
ГРУДЕВА**
ПК ТРАКИЯ

ГЛАСУВАЙ
МАШИННО

КУПУВАНЕТО И ПРОДАВАНЕТО
НА ГЛАСОВЕ Е ПРЕСТЪПЛЕНИЕ

ПРЕДИЗБОРНА ПЛАТФОРМА НА ПК „ТРАКИЯ“

Парламентарни избори 2021 г.

ПК „Тракия“ на предстоящите парламентарни избори ще подкрепя политики на законодателната и изпълнителната власт, които са свързани с възходящо икономическо и социално развитие на българската държава и общество. Тези политики ще бъдат свързани с активното приобщаване на тракийските българи за тяхната реализация. Защитата на интересите на тракийските българи като част от българския народ е в основата на дейността на най-старата патриотична обществена организация – Съюз на тракийските дружества в България, създадена преди 125 години с активното участие на националния герой Капитан Петко войвода.

Тракийските представители в Парламента ще отстояват следните приоритети:

- Приемането на закон за защита на интересите на тракийските бежанци и техните потомци. Държавата трябва да поеме ангажимент за справедливото обезщетение на тракий-

ските българи, пострадали по време на геноцида през 1913 г.

- Подкрепата на балканските страни за членство в ЕС не трябва да противоречи на българските национални интереси и на справедливото решаване на тракийския проблем.

- Инициативата „Балканите – зона свободна от ядрени оръжия“.

- България да не участва във въоръжени конфликти и да провежда балансирана външна политика.

- Разработването на политики, водещи до ускорено икономическо и социално развитие на регионите, населени от тракийските българи.

- Всеобхватна и повсеместна борба с корупцията. От всички кандидати, издигани от ПК Тракия за изборни постове ще се изисква писмен ангажимент за недопускане на корупционни практики и конфликт на интереси.

- Последователна подкрепа за големите енергийни про-

екти, осигуряващи конкурентоспособността на българската икономика.

- Цялостна реформа на здравната система, при която в центъра се поставя човекът, а не пазара. Специално внимание към медицинските кадри, тяхната квалификация, труд и адекватно заплащане.

- Спешни и неотложни мерки за справяне с демографската криза. Мерки за стимулиране на раждането и отглеждането на деца. Преминаване към семейно подоходно облагане. Ускорено изграждане на детски градини.

- Патриотично възпитание чрез включване в учебните планове на часове, в които учениците да се запознаят с героичната история на България, в т.ч. и с героите на Илинденско-Преображенското въстание и участието на тракийските българи в национално-освободителното движение.

(Платено съобщение)